

O B S A H.

Úvod

Strana
1 — 6.

Díl první.

Zvukosloví a tvarosloví.

Část první.

Nauka o hláskách čili Zvukosloví.

Hlava první:

- Jaké hlásky máme a kterak se píšou a vyslovují:** 9.
(Samohlásky. Dvojhlásky 9. Souhlásky 10. Násloví, slovestředí, koncovka 10.)
- §. 3. Samohlásky dlouhé a krátké. 10—11.
§. 4. ъ а ъ 12.
§. 5. а а е 12—13.
§. 6. Dvojhlásky (ou, ia; au; ia, ie, io, iu; ě) 13—14.
§. 7. O shodě souhlásek mezi sebou a s y nebo i 14—16.
(Pravopis zvukoslovný a slovozpytný 15.
y po h, ch, k, r, n, d, t 15, 2.
Působení i a ě v předch. souhl. h, ch, k, r 15, 2.
y a i po b, f, l, m, p, s, v, z 15—16.)
- §. 8. Širokost obojetných souhlásek v násloví a ve slovestředí (y uprostřed slova) 16—18.

Hlava druhá:

Kterak se hlásky proměňují:

A) Proměny samohlásek.

1. Přehlasování. 18—20.
- (§. 9. Shoda širokých samohlásek s širokými souhláskami 18.
§. 10. Shoda ouzkých samohlásek s ouzkými souhláskami, — přehlasování; přehl. postupné a zpětné 19—20.)
2. Stupňování. 20—23.
- (§. 12. 1. dlužení 20 2. zaměňování slabších samohlásek silnějšími 20—21; 3. předrážení hlásek a, o před i, u, y a ožívání ъ а ъ с а, о, е, ě, і vedle hlásek l a r 21—23.)

- §. 13. **Dloužení samohlásek stahováním**
(á z *aja, oja, oje* 23; é z *aje, oje, uje, yje, ěje* 23;
í z *iji, ija, ije, iju* 23; ou z *uju, oju* 23; y z *oji, oji,*
uji, uji 24.)
- §. 14. **Pravidla o krácení dlouhých samohlásek**
(Délka a krátkost za starodávna 24. Krácení příslušné
a nepříslušné 25.
Pravidla o krácení dlouhé kmenové samohlásky:
1. jmen jednoslab. mžsk. i žnsk., jmen dvouslabičných
žnsk. a střdn. 25. *Pozn. o žnsk. srostitých a od-*
tažitých 25—26;
2. dvouslab. žnsk. ve zdrobnění 26;
3. dvouslab. a jednoslab. v odvedeném příd. 26—27;
4. dvouslab. sloves v odvedeném podstatném 27;
5. bližní, výšina, nížina;
6. srovnatel dvouslab. přídavných a zdrobnělá pří-
davná 27;
7. -aterý, -ácterý 27;
8. odved. slovesa 6. třídy 27—28;
9. způsob rozkazovací 28;
10. dvouslabičné otevřené kmeny ve složení tříslabič-
ném 28—29;
11. čas přít. a přičestí min. času 29;
12. a) příd. odvedená příponou -cí; [-icí, -ovací] 29—30;
b) slovesná podstatná stř. rodu 30;
13. podst. odvedená od sloves na -íti, -eti, -iti, -ati 30;
14. krácení přízvukem 31.)
- §. 15. **Kterak čeština obmezuje průvez**
(Ve slovostředí; mezi slovy. I. Ve slovostředí: vsouvá-
ním a přestrojováním:
Vsouvá *j, v, h*; přestrojuje *u* a *y* ve *v, i* v *j* 32;
II. V názloví samohlásce *a* předsouvá *j, v, h* 32: —
samohlásku *e* sesouvá, proměňuje v *a* 32; — samohlásce
i předsouvá *j, v*, mění ji v *j* a sesouvá, rozpouští ji
v *je* 33; — samohlásce *o* předsouvá *v, h*; — samo-
hlásce *u* (*h*) v. [Kdy se psalo *jsem* bez *j*.] 33.)
- §. 16. **Jak se samohlásky jedna s druhou střídají**
(*a* s *o, e, ě, u, y* 34—35; — *e* s *a, ě, i, o, y*; *é* s *ý*
35; — *i* s *e, ě, y* 35; — *o* s *a, e, u, y* 35—36; —
u s *a, e, o, y* 36; — *y* se všemi samohl. 36.)
- §. 17. **Samohlásek přísouvání a vysouvání**
(Předsouvání, vsouvání, zasouvání; sesouvání, vysou-
vání, odsouvání.)

B) O proměnách souhlásek.

§. 18. **Obecný přehled.**

(Souhlásky němé, vanuté, plynné; temné, jasné 39;
— zdvojené, skupeniny a změžděninny 40; — hrdelné,
podnebné, jazyčné, zubné, retné; tvrdé, měkké 40; —
nosovky, sykavky 40.)

- §. 19. **Proměny souhlásek ve vyslovování** 40—42.

Díl druhý.

Větosloví.

Část první.

Kterak slova co členy vět se pojí.

Hlava první:

Kolikeré věty jsou:

I. Věta jednoduchá.

- A) *Věta holá.* 1. Podmět 209. — 2. Přísudek 209—210.
 (Pozn. 2. Místo přís. slovesného klade se také jméno se sponou „býti“ 210.
 3. Místo příd. jm. v přís. se slovesem „býti“ též příslovky se slovesy „mám se,“ „chovám se,“ „činím si,“ „počínám si,“ „vedu si,“ „provozují si“ 210.
 4. K přídavným přidávají se: člověk, muž, tvor, věc, cosi 210.)
3. Shodá přísudku s podmětem 210—213.
 Věta stažená 214. (244 §. 216.)
- B) *Věta rozvinutá.* 1. Doplnování (předmět) 214—215. — 2. Určování č. omezování (přívlastek, určení příslovkové.) 215.

1. Přívlastek.

- §. 202. Přívlastky souřadné a podřadné 216.
 I. Přívlastek souřadný 216—218.
 II. Přívlastek podřadný 218—220.
 III. Záměna přívlastků podřadných se souřadnými 220—221.

2. Předmět:

- a) Předmět u jmen přídavných 222—223.
 b) Předmět u sloves 223—231.

3. Příslovkové určení:

- A) Přísl. určení místa: I. kde 232; II. kam, kudy, odkud 233.
 B) Přísl. určení času: I. kdy 233—234; trvání: jak dlouho, pokud 234.
 C) Příslovkové určení způsobu:
 I. Jakost činnosti 235.
 II. Kolikost 236.
 Jakost s kolikostí spojená:
 a) rovnost kolikosti a jakosti 237.
 b) nerovnost „ „ „ 237.
 III. Vztažnost (ohled) 238—239.
 D) Příslovkové určení příčinnosti:
 I. Příčina věcná: A) Skutečná 239—240.
 B) Možná č. výminka 240.
 C) Přípuštěná 240.

	Strana
II. Pohnutka a účel	240—241.
III. Důvod n. důkaz	241.
II. Věta složená.	
A) <i>Věty souřadné</i>	
§. 217. Vstavka	242—244. 244.
B) <i>Věty podrízené č. souvětí.</i>	
I. Pobočná věta podstatná §. 221.	246.
1. Podstatná věta jistící a) srostitá	246.
b) odtažitá	247.
2. „ „ „ tázací (srostitá, odtažitá)	248.
3. Nepřímá řeč	248—249.
II. Pobočná věta přívlastková:	249.
1. Doplnovací přívlastková	249—250.
2. Určovací „ č. přídavná	249—250.
3. Nepravá „	250—251.
III. Pobočná věta příslovková:	
1. místa	251.
2. času	252.
3. způsobu:	
A) Jakost	252—253.
B) Kolikost	253—254.
C) Vztažnost	254—255.
4. příčinnosti:	
A) Příčina	255—257.
B) Pohnutka a účel	257.
C) Důvod n. důkaz	257—258.
III. Věta skrácená.	
§. 234. Jednoduché věty skrácené	258.
§. 235. Souvětí skrácená	258.
	Infinitiv 258—260.
	Přechodník 260—261.
1. Skrácená věta podstatná	261—262.
2. „ „ přívlastková	262—263.
3. „ „ příslovková:	
A) Čas	264.
B) Okolnost	265.
C) Příčinnost	265.
IV. Věta mnohonásobná	
Perioda č. obvětí	266—268. 268—269.
§. 245. Slovosled	269—272.
§. 247. Přízvuk	272—273.
§. 248. Dělidla (interpunkce)	273—277.

Část druhá.

O některých částech řeči zvláště.

Hlava první: O zájmenech	278—280.
Hlava druhá: O příslovkách	280—281.

Hlava třetí: O spojkách**Hlava čtvrtá: O slovese: Rod**

Čas

Způsob

Strana

281—283.

283—284.

285—289.

289—290.

Přídavek:

I. O videch a zástupkách

291— 311.

II. O řeči vázané a jejích způsobech

311—330.

- (Před temnými temné, před jasnými jasné 40; — zákon neúplného spodobování ve výslovnosti 41; — v písmě [pravopis zvukoslovný: šsk, čsk, csk, ds] 41.)
- §. 20. Které skupeniny souhlásek čeština snáší a jak se kterých zhavuje 42—48
- (I. Stejně dvě souhlásky vedle sebe 42—43.
- II. Jiné skupeniny souhlásek odstraňuje tím že:
1. přesmykuje l, r, ks, v, j 43—44;
 2. vsouvá s, t, d, n, e; r, ko, h, ne; l; o *dl* 45;
 3. vysouvá: d, t, h, k, b, p, v 45—46;
 4. rozlišuje: *dt* a *tt* v *st* 46; — *dl*, *tl* v *sl*, *cht* v *st* 46—47, — kl, kř, gl, gr — cl, sl, čr, zl, zr, 47; zš, šz = jš, jž 47;
 5. změžduje: *dj* v *z*; *tj* v *c* 47;
- kt* a *ht* v *c* 47;
- ds*, *ts*, *čs* v *c* 47;
- dž* - *č* 47;
- št* - *tš* - *č* 47;
- k - c, č, h - z, ž, ch - š 47;
6. ruší nosovky a a e:
- a v *ou*, u; e v *ia*, í, ě 48.)
- §. 21. Samohlásek a souhlásek společně střídání 48—51.
- (1. Hrdelnice: *g* s *h*, *k*, *j* 48;
- h* s *ch*; se *z* 48;
- k* s *ch*, *č* 48;
- g*, *k*, *ch* 48/49.
2. Jazyčnice: *l* s *r* a naopak; *l* s *n* 49.
3. Zubnice: *d* s *t* 49.
4. Sykavky: s, z, š, ž; č; c, ě 49 - 50.
5. Retnice: b, f, p, v; m.)
- §. 22. Souhlásek přestrojování.
- (p, k; v, h; k, p; k, b; k, p; ch, f, p; č, t; v, h; t, p; m, n; k, t; j, d; n, d; l, v; ž, ř; ř, ž; h, j; ch, z, s 51.)

Část druhá.

Tvarosloví.

Hlava první:

Tvoření slov odvozováním a skládáním.

- §. 23. Kořen, kmen, spona, přípony a předpony 52—55.
- (1. Kořeny otevřené a zavřené 52; — slovesné n. pojmové č. materiální a zájmenné č. formální 52.
- Kmen; přípona; spona, předpona 53.)
2. Kmeny otevřené a zavřené 53—54
- (§. 24. Slova prvotná, odvozená 54; — kmen časoslovný a jmenný 55.)
- (§. 25. Slova tvoříme: zdvojeváním, stupňováním, odvozováním, skládáním 55.)

I. Tvoření slov zdvočováním kořene.

(1. kořen opakuje se zplna a neporušeně; 2. druhá [tekutá] souhl. přejde v nosovku [m, n] a tato s předcházející samohl. zruší se v *u, ou*; 3. opětuje se první souhl. s příměř. samohl. 55—56.)

II. Tvoření slov stupňováním.

(1. dloužení a zaměňování slabších samohl. silnějšími, 2. předrážení.) 56—57.

III. Tvoření slov odvozováním.

57—80.

- (§. 28. 1. Předpony: ob-, pa-, pra-, pře-, roz-, vy-, su, vz- 56;
2. přípony 57.
Přípony samohláskové:
1. a 58; — 2. (ja, jo ==) j, ě, 58—59; — 3. i 59; —
4. í (íja); — 5. o 59; — e, ě (m. et, ět) 59—60.
Přípony souhláskové a jich příbuzné spojené:
§. 30. -m, -ma, -mo 60; — §. 31. -men, -mě 60.
§. 32. -v, -va, -vo 60—61. [-iva, -ivo 61.]
§. 33. -ba 61.
§. 34. -t, -ta, -to 61—62. [a) -utý, -utá, -uté; b) -itý, -itá, -ité; c) -atý, -atá, -até; d) -vatý, -vité; e) natý 62.]
a) -et, -ost, -out 63;
b) -eta, -ota, -osta, -uta, -ata 63;
c) -eto, -yto 63.
§. 35. -ti (-f) 63 [-st; ist; -et, -of, -uf 63.]
§. 36. -tel (-telb) 63—64; tr, ter 64; -dlo 64.
§. 37. -tev, -tva, tvo, -tví, stev, stva, stvo, ství 64.
§. 38. -da, -eda, (-nda), -oda, -ado, -ada 64.
§. 39. I. -n, -na, -no 65.
A) -en, -eno; 2. -an, -oun, -ýn, -oň; 3. eň, -ně; 4. -ň, -seň, -zeň 65.]
II. -en, -na, -no (ьný, -ьná, -ьнѣ; -ьні) 65—66.
-ěný -ěná -ěně; -ovný, -evný; -telný; -in -ina -ino 66—67.
-ný a ní 67.
B) -ina, -izna, -ovina; -jan, -jenín, -uně, -yně 67—68.
-ín 67.
-kyně 68.
§. 40. -l, -la (-le) -lo 68—69.
§. 41. -r: -ař, -ár; -ír, -ýř, -ura, -yra 69—70.
-ářka, -írka 70.
§. 42. (Rozhled o tvořících příponách t, n, m, v, l, r 70—72.)
Živly přípon významu temného: k, ch, s, ěz, c, ě, š 72.
§. 43. k: 1. -ký, -ský (скъ) 72, -ovský, -inský 73, (-ský u jmen cizích 73.)
2. -ek, -ok, -yk, -yka, -ák, -ěk, -ík, -ják, -ka, -ko 74.
-sko, -isko, -iště, ník 74.
§. 44. ch (cha, cho; -och, -ouch, -ucha) 74—75. ch == tr 75.
§. 45. s (-sa, -so); -asý, -astý; -as, -jas; -ous; -ys 75.
§. 46. -ěz 75.
§. 47. e: 1. -ec 75, -ce 76; -enec, -ěnec, -inec 76; — 2. -ic, -ovic, -evic 76; — 3. -ce 76; — 4. -ice 77; -nice 76; -cí 77.

- §. 48. ě 77; [-áč, -oč, -ouč, -če 77].
- §. 49. š [-eš, -oš, -ouš, -uše, -yš, -ýš] 77.
Pozn. o vlastních jménech 77.
- Slova zdrobnělá 77—78.
1. -ek, -ka, -ko; -ec, -ce; -eček, -ečka, -ečko; 2. -ík, -íček; -ka, -ice, -ička; -ko, -ičko, -íčko; 3. -ena, -enka; -ina, inka 78.]
- [-ičký, -ičičký, -itký, -inký, -ounký, -oučký 78].
- Odvozování časoslov 78.
- §. 51. [1. časoslova počínavá s třídní známkou -nou- 79.
2. " " " " -ě- 79.
3. " faktitivní " " -i- 79.
4. " " " " -a- 79.
5. " " " " -ova- 80.]
- IV. Tvoření slov skládáním. 80—86.
- (§. 52. skládání: 1. slučovací, 2. přivlastňovací 80—81, 3. omezo-
vací, 4. předmětové 81—82, 5. hromadné 82, 6. před-
ložkové 82.
- §. 53. Časoslova s předložkami a přídavnými 82; — časoslova
druhosložená 82—83.
- §. 54. Odvedení pravidel, kterými skládání slov celkem se řídí:
- I. Skládání jmen podstatných:
1. jest-li určovací jméno rodu středn. an. příslovka
2. " " " " ženského
3. " " " " mžsk. an. jm. příd. 83.
4. " " " " číslovka 84.
5. předložky se dlouží a nedlouží 84.
6. z časoslova bere se způsob rozkazovací
7. ve slož. s předl. a přísl. mění se tvar jm. podst. 84.
- II. Skládání jmen přídavných:
1. stejné zákony jako u statn.; výjimky; bez, číslovky
a jiná přídavná 84;
2. s předložkami; kdy se tyto dlouží 84.)
- §. 55. Jak pronášíme v jazyku českém složená podstatná ně-
mecká.
- (1. slovy jednoduch. a slož. s předl., jednoduchými, od-
vedenými příponami a) -ař, -ář, -iř, -in, -ák, -na,
-árna, -írna, -ovna, b) -ec, -inec, -ník; -ice, -nice,
-ina; -sko, -ště; -ovina, -ovka, -ivo; -ost 85;
2. určovací jméno souřadným přívlastkem 85.
3. " " podřadným " 86.)
- Hlava druhá:**
Skloňování a časování.
- I. Jméno podstatné 86—126.
- (§. 56. Ohýbání: skloňování, časování 86.
§. 57. Pády 87. — §. 58. Rod 88. — §. 59. Číslo 88.
§. 60. Skloňování dle zakončení a dle rodu 89.
§. 61. Přehled celého skloňování 90—91.)

I. Skloňování mužské 90—98.

(§. 62. Mužská jm. podstatná tvrdá a měkká;

I. Vzory: had a sud.

- §. 63. 1. Příklady 93. — 2. Jména vlastní 93. — 3. U živ. nom. a akk. mn. čísla 93—94. — 4. Vysouvání *e* 94. — 5. Krácení dlouhé kmenové samohl. 94. — 6. Gen. s *a* 95. — 7. Dativ s *-ovi* a s *-u* 95. — 8. Akkus. jdn. č. roven nom. 95. — 9. Vokativ: *-e*, *u* 96. — 10. Lokál: *-ě*, *-u*, *-ovi* 96. — 11. Množné číslo: nom. a vok. *-i*, *-ové*, *-é* 96—97. — 12. Gen. mn. č. *-ův*, *-ů*; = nom. jdn. č. 97. — 13. Akk. proti nom. — 14. Lokál: *-ech*, *-ích*, *-ách* 97. — 15. Instr.: *-y*, *-ami*, *-oma* 97—98. — 16. Rozdíl mezi osobními a neosobními 98.)

II. Vzory: muž a meč.

- §. 65. Rozdíl mezi tímto a předešlým skloněním 98.
 §. 66. 1. Příklady 99. — 2. Na *-l* která jsou měkká 99. — 3. *-ce* 99—100. — 4. kotel, popel, kořen, hřeben a slova na *-men*; — 5. akk. roven nomin. Neživotná jako životná 100. — 6. Vok slov na *-ec* a na *-ce*. — 7. Množné číslo. Nom.: rodič, káň, král; *-tel* 101. — 8. Starý gen. = nom. 101. — 9. Kněz, káň, peníz, přítel, den, týden 101.)

II. Skloňování ženské 102—108.

(§. 67. *-a*, *-ě*; měkká souhláska 102—

I. Vzor ryba:

1. Příklady 102—103. — 2. Jména mužská 103. — 3. Dativ a lokál 103. — Vokativ 103. — Gen. mn. č. se skupeninami neoblíbenými 103. — 6. Krácení dlouhé kmenové samohl. — 7. Chybný lokál mn. č. 103—104.

II. Vzor země:

- §. 71. 1. Poznámky (káně, role, plíce) 104. — 2. Instr. jdn. a gen. mn. č. 104. — 3. Jména na *-ice* a *-yně*. Krácení km. samohl. 104—105. — 4. Dat. *-ům* 105. — 5. Dat. a lok. *-em*, *-ech*. — 6. Dveřmi, nedělni a nedělemi 105. — 5. Slova z latiny s *-io* a *-ia*. 105.

III. Vzory kost a daň:

- §. 73. Kterak tyto vzory od sebe se rozeznávají. 1. Která jdou podle daň 106. 2. Podle kost 106—107. — 3. Máf, nef 107. — 4. Instr. *-emi*, *-ěmi* 107. — 5. Instr. jdn. a gen. mn. č. 107—108. — 6. Lidé, hosté; host, choť; dítě 108.

III. Skloňování střední 108—112

- §. 74. Co obsahuje 108.
 §. 75. Slovo. 1. Příklady (dítka — dítky) 109. — 2. Lokál po retnicích a zubnicích 109. — 3. Vsouvání *e* v gen. mn. č.; *jader*, *per*, *jmen*, *let*; *letech*, *lety* 109. — 4. Lokál *-ech*, *-ích*, *-ách* 109. — 5. Instr. *-y*, *-ami* 109.
 §. 76. Pole. 1. Příklady (líce). — 2. Nebe, nebesa; gen. mn.

- č. vaječ, -išt 109. — 3. O polednách. — 4. Chybné skloň. jmen na -iště 109—110.
- §. 77. Znamení. 1. Příklady (hedbávi; kamení, listí — kameny, listy 110). — 2. Paní 110. — 3. -í v mn. č. jmen mžsk. (bratří, kněží) 110.
- §. 78. *Símě, kuře.*
- §. 79. Símě: 1. -mě (písmeno, jméno), 2. nebesa 111.
- §. 80. Kuře: 1. jména mláďat 111. — 2. Kůrže, hrabě; dítě 112.
3. Doupě, vole, poupě, chvoště, krátče, země 112.
- §. 81. Zbytky čísla dvojného 112.
- §. 82. Nepravidelnosti podstatných jmen 113: 1. Nadbytná 113—114. 2. Schodná 115.
- Skloňování jmen vlastních vůbec a cizích jmen podstatných zvláště** 115—125.
- §. 84. Rozhled 115—116.
- I. Skloňování jmen řeckých, latinských a barbarských 117—123.
- §. 85. *Had, sud, muž, meč:*
1. -us, -os, -er, -eus, -ys s předch. souhl. 116.
2. -us, -os, -ys s předch. samohl. 117.
(Dareios, Achilleus, Atys, Achaii, Chios, Halys, Veje.)
3. Jména mžsk. zavřených kmenův 3. lat. a řecké deklinace 118.
4. Jména místní lat. a ř. 3. dekl. 118.
5. i-kmeny rodu mužského 119.
6. Jména osob č. množného 119 (viz také: Achaii 117).
- §. 86. *Žena, země:*
1. Mužská a ženská lat. a řecké první dekl. 119—120.
2. Jména ženská se samohl. před koncovkou nom. 120. (Idea, Plataeae.)
3. Jména ženská zavř. kmenův 1. dekl. (-as, -is, -ys m. -ads, ins, -yds) 120—121.
4. -lis, -sis, -ys.
- §. 87. *Kost a daň:*
1. (Kost) ženské i-kmeny 3. ř. dekl. (Leto); (daň) ženská jm. 4. dekl. (tribus, idus) 121.
- §. 88. *Slovo a pole:*
- um, -on, -a (at), -os, -e (metrum, museum; nomen, drama, epos) 122—123.
- §. 89. Cizí vlastní neskloňovaná 123.
- II Skloňování jmen vlastních vůbec a novověkých cizích zvláště 123—126.
- (§. 90. s, z, x 123—124. z = c, tz = c 124.)
- §. 91. Mužská s koncovkou -a 124.
- §. 92. " " " -e 124.
- §. 93. " " " -i, -y 125.
- §. 94. " " " -o 125.
- §. 95. Jména místní: 1. z jazyků románských, 2. jen v mn. č. užívaná, 3. německá 125—126.

II. Jméno přídavné.

- (§. 96. Přídavná jména 1. neurčitá, 2. určitá s tvrdým zakončením, 3. určitá s měkkým zakončením 126.)

	Strana
A) Přídavná jména neurčitá	
§. 97. Skloňování jmenné a zájmenné	126—127.
Vzor skloňování 127;	128—129.
§. 98. Přídavná přivlastňovací	129—130.
§. 99. Co je přípona -ův, -ova, -ovo	130.
§. 100. Užívání přídavných neurčitých	130—131.
§. 101. Datív jedn. čísla středního rodu	131.
§. 102. „Na bílé dni.“ Mnohem, málem, před nedávnem atd. — Genitivy	132.
B) Přídavná určitá	
§. 103. Původ 132. Skloňování	133.
§. 104. Nom. a akk. mn. č. 134. Příklady	134—135.
§. 105. Příklady určitých s neurčitými	135—136.
§. 106. Podstatná jména se zakončením urč. přídavných tvrdých	136—137.
§. 107. Určovací přídavné s měkkým zakončením	137—138.
§. 108. Rozdíl mezi -ný a -ní, -ý a -í	138.
§. 109. Podstatná se zakončením určitým měkkým	138—139.
§. 110. Srovnávání jmen přídavných	139.
(Položitel, srovnávatel, svrchovatel. Srovnávací přípony -ší, -ější, -ější 139. Dvouslabičná s dlouhou kmenovou samohl. krátí ji v srovnavateli	139.
<i>h, ch, k v ž, š, č; d v z, s v š</i> 140 pozn.	
§. 111. Svrchovatel	140).
III. Zájmeno čili náměstka.	
1. Zájmena osobní.	
§. 112. Osoby. §. 113. Skloňování	141.
1. Delší tvary kdy se kladou 141—142. — 2. Vsouvání souhlásky <i>n</i> do nepřímých, předložkami řízených pádů zájmena „on“ 142. — 3. Význam zvrtného zájm. „se“	142.
§. 114. Poznámky k jednotlivým pádům:	
Číslo jednotné: 1. mne, mě, mně (mi) 143. — 2. jej a jeho; ve středním rodě „je“ a „ho“; „něho“ co akk. chybně m. jej 143—144. — 3. Starý akk. m. r. „ji“ = „ň“ po předložkách akk. „Doň“ chybně; jej, ho, jeho 144. — 4. Akk. ž. podle „tu“ = ju = ji 144. — 5. ňom a něm 144. — 6. jí(m), ní(m), s ní(m)	144—145.
Číslo množné: 8. oni, ony 145. — 9. jejich a jich; „jich“ vynechává se chybně	145.
2. Zájmena přivlastňovací č. přisvojovací.	
§. 115. Skloňování zájmen můj, tvůj, svůj	146.
§. 116. 1. Chyba v nom. mn. č. 146; 2. svůj 146—147; 3. „svůj“ m. „si“ 147. mých, tvých, svých atd. = mojich, tvojich, svojich	147.
§. 117. Skloňování zájmen náš, váš	147.
Chyba v nom. mn. č. 147. — §. 118. Můj, tvůj, svůj, náš, váš, jeho, její, jejich	147—148.
3. Zájmena ukazovací.	
§. 119. Ten, ta, to; onen, ona, ono 148. Tento, onenno	149.

	Strana
§. 120. Týž, táž, též. Týž chybně užíváno	149.
§. 121. Sám, sama, samo (skloňování) 150. — Sám a samý	150.
4. Zájmena tážací.	
§. 122. Kdo, co, -č 150. čom, čem 151. — Ký, který 151. — Čí 151. Seč 151. — Nikdo, někdo, něco, kdosi, cosi, ledaco, lecco	151.
5. Zájmena vztahná.	
§. 123. Jenž 151—152. Jejíž 152—153. Jehož a jejíž 153. Ježto = co; jelikož	153.
§. 124. ký; který	153.
6. Zájmena obecná.	
§. 125. Každý 153. Žádný	154.
IV. Číslovka.	
§. 126. Patero číslovek	154.
1. Číslovky základní.	
§. 127. Skloňování: jeden, dva, oba (jedním, jedněmi, obou, oběma) 154. tři, čtyři (skloňování)	155.
Pozn. o „dvěma“ s dvojným číslem	155.
§. 128. Číslovky od 5—99	155.
Dvacet, třicet, čtyřicet; 21—99	155.
-mecítma	155—156.
§. 129. Sto, tisíc	156.
2. Číslovky řadové.	
§. 130. Prvý, první; druhý, vterý	156.
§. 131. čtvrt -a, -o; pát -a -o atd. Pál 156. Pál a čtvrt 156. pozn. Zlomky 157 pozn. 2.	
3. Číslovky druhové.	
§. 132. Jeden — jednáký, dvoji — dvojaký; -erý -erá -eré a -er -era -ero 157; dvě, tré	157.
4. Číslovky násobné.	
§. 133. jednoduchý; — násobný; -ný, po . . . -ný; -atý, -itý	158.
5. Číslovky obecné.	
§. 134. Vyčtení jich 158. Skloňování (mnoho, málo, kolik, tolik, několik)	158—159.
Veš, vša, vše (vesmír) 159. Všečen, všecek, všecken	159.
Číslovky z obohu jmen podstatných a příslovek	160.
§. 135. Poznámky k číslovkám obecným. Žádný, nikdo; každý, všeliký; všelijaký; více (vícero). Cvičení číslovkami	160.
V. Sloveso čili časoslovo.	
§. 136. Rod 1. činný, 2. trpný, 3. střední	161.
Slovesa vzájemná	161.
„ přechodná, nepřechodná (podmětná, před- mětná) 161—162. Příčinná	162.
§. 137. I. Skonalá, II. neskonala 162. (I. jednodobá a končící; II. trvací, pokračovací, opětovací.) Počínavá	163.

	Strana
§. 138. Způsob: ukazovací, rozkazovací a žádací	163.
§. 139. „ infinitiv, supinum, přičestí a přechodník	164.
§. 140. Osoby, číslo, Slovesa neosobná	165.
§. 141. Časování. Šestero tříd dle infin.	165.
Přehled tvarů časovacích	
§. 142. Slovesa jednokmenná a dvoukmenná	167—168.
§. 143. Spona, přípony osobné, známky časův, známky způsobův	168.
§. 144. Osobné přípony 168—169. — §. 145. Znamka rozk. zp. 169. — §. 146. Přípony časové	169—170.
§. 147. Supinum 170. — §. 148. Přičestí činné a trpné 170—171. Starodávné přič. trpné přít. času 171. — §. 149. Přechodníky	171—173.
	173—178.
	178—180.
	180—181.
	181—182.
	182—188.
	188—189.
§. 173—179. Časování bezesponové: býti, dáti, jísti, věděti (viděti)	189—192.
§. 180. Časování nepravidelné: jeti, jíti, státi, chtíti, míti, spáti	192—193.
§. 181—188. Slovesa kúsá: díím, prý, vece, věru, vari	193—194.
§. 189. Obecná připomenutí	
Trvání děje 194, 2. Snažnost	195, 3.
Německá slovesná podstatná	195, 4.
Slovesa střední a přičinná	195, 5.
3. osoba mn. čísla přítomného času	195, 6.
Beru, berou	196, 7.
-ěn, -en	196, 8.

Hlava třetí:

Nesklonné částky řeči.

I. Příslovka	197—201.
II. Předložky	201—203.
III. Spojka	203—204.
IV. Cítoslovce	204.